שאלה מבוטלת	שאלת בונוס	ציון שאלה סופי	ציון מקסימאלי	הערה	תיאור	#
0	0	6.00	6.00		ER דיאגרמת	1
0	0	6.00	6.00		אלגברה רלציונית	2
0	0	6.00	6.00		SQL חישוב	3
0	0	6.00	8.00		ניסוח שאילתת SQL	4
0	0	6.00	6.00		(אמריקאי)	5
0	0	2.00	2.00		1 סעיף	6.1
0	0	2.00	2.00		2 סעיף	6.2
0	0	2.00	2.00		3 סעיף	6.3
0	0	2.00	2.00		4 סעיף	6.4
0	0	2.00	2.00		1 סעיף	7.1
0	0	2.00	2.00		2 סעיף	7.2
0	0	2.00	3.00		4 ,3 סעיף	7.3
0	0	1.00	1.00		5 סעיף	7.4
0	0	2.00	2.00		סעיף א	8.1
0	0	2.00	2.00		3NF / BCNF	8.2
0	0	2.00	2.00		סעיף ב	8.3
0	0	2.00	2.00		3NF / BCNF	8.4
0	0	4.00	4.00		סעיף א	9.1
0	0	1.00	4.00		סעיף ב	9.2
0	0	2.00	2.00		3NF / BCNF	10.1
0	0	2.50	2.50		מפתחות	10.2
0	0	2.50	2.50		כיסוי מינמאלי	10.3
0	0	1.00	1.00		פירוק	10.4
0	0	3.00	3.00		abort / wait / grant	11.1
0	0	1.00	1.00		deadlock	11.2
0	0	2.50	3.00		wait / grant	11.3
0	0	0.00	1.00		abort	11.4

1/20

<u>דף סיכום ו</u>

מזהה בחינ

שאלה מבוטלת	שאלת בונוס	ציון שאלה סופי	ציון מקסימאלי	הערה	תיאור	#
0	0	4.00	4.00		סעיף א	12.1
0	0	4.00	4.00		סעיף ב	12.2
0	0	2.00	3.00		סעיף א	13.1
0	0	1.00	3.00		סעיף ב	13.2
0	0	6.00	6.00		chord	14
0	1	1.50	3.00		בונוס	15

91.00 : ציון בחינה מקורי

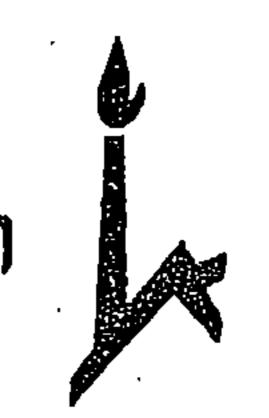
91 : ציון בחינה מחושב

תוספת ציון לבחינה : 3.5

94.50 : ציון בחינה סופי

הבחינה הבדוקה בעמודים הבאים

האוניברסיטה העברית בירושלים

מספר מחברת

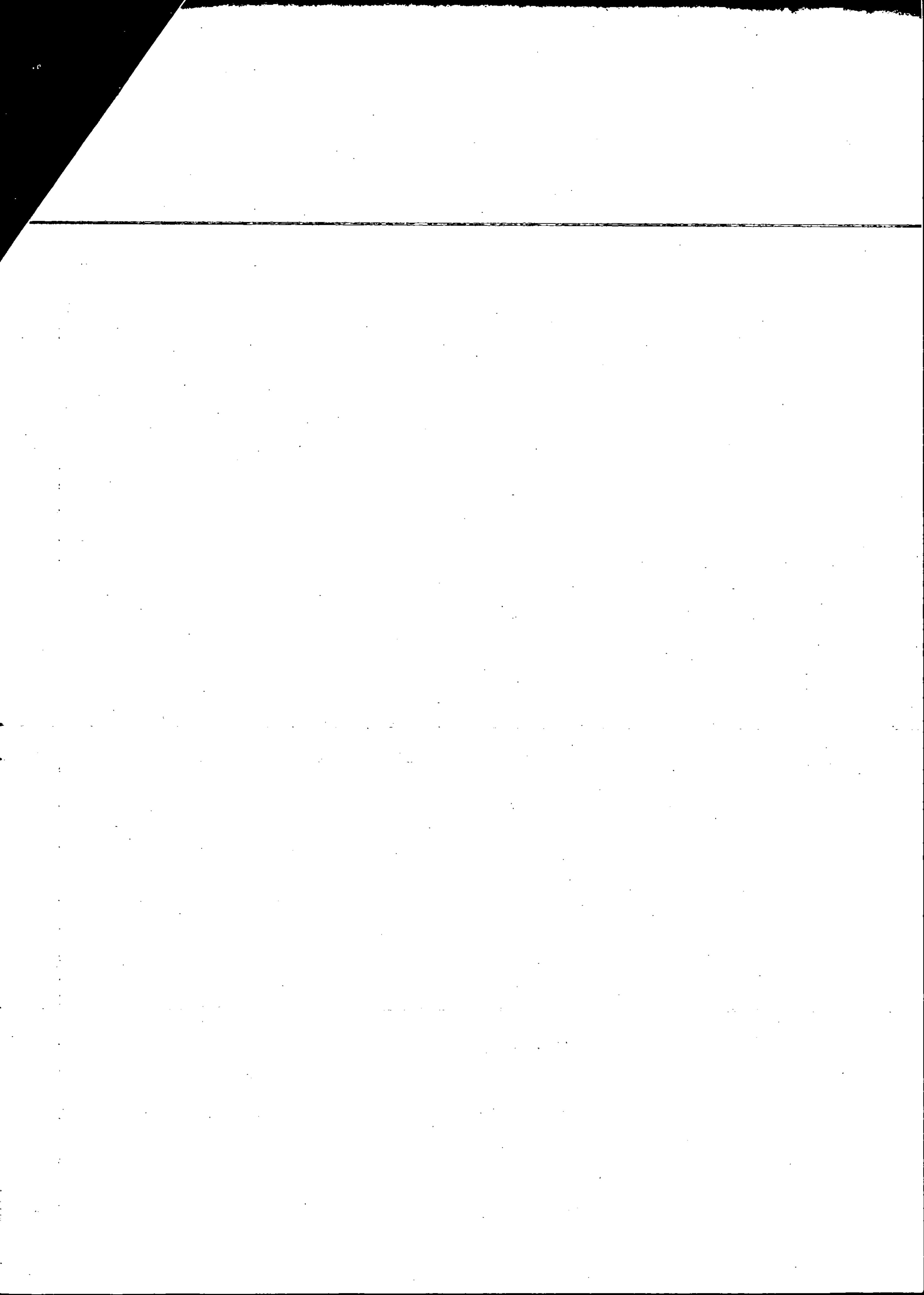
לפני הבחינה אנא מלא/מלאי את הפרטים בכתב ברור ובדייקנות

67506	מס' ההורס	()	1901	
1/3/19	סדי נתונים 01/03/2019 בחינה סופית מועד ב			שם הקורס _שם-המרצה
_ <u> </u>		675 מנ סטר א		2200
·	• • • • • • • • • • • • • • • • • • •			1/2)

הנתיות לנבחו:

- יש להכין תעודה מזהה
- יש להישמע להוראות הבוחנים והמשגיחים.
- אסור לנבחנים לשוחח ולהתקשר בכל צורה ביניהם או עם כל גורם אתר, או להעביר חומר כלשהו זה לזה.
 - אין לעזוב את אולם הבחינה במהלך הבחינה, אלא ברשות בוחן או משגיח.
- חל איסור להשתמש בבחינה בחומר כלשהו או להחזיקו למעט חומר שהותר לשימוש במפורש על ידי הבוחנים ובתנאי שאין בו כל רישומים, פתקים וכיו"ב. <u>כל החפצים האחרים ירוכזו</u> באולם הבחינה בהתאם להוראות המשגיחים.
 - יש לכתוב את התשובות בעט <u>כחול או שחור</u> בכתב יד ברור ונקי. <u>אין</u> לכתוב בעיפרון.
 - אין להשתמש בטיפקס או במרקרים צבעוניים.
 - אין לכתוב בשוליים. יש לכתוב טיוטה רק על העמוד הפנימי של הדף במקום המסומן לכך.
 - אין לתלוש או להוסיף דפים למחברת. מחברת שייתלשו או יוספו אליה דפים דינה כמחברת פסולה.
 - יש להקפיד למלא את כל הפרטים המזהים על גבי כל מחברת נוספת שאין עליה מדבקת ברקוד.
 - יש למסור את המחברת בשלמותה לפני עזיבת האולם. עזיבת האולם ללא מסירת מחברת דינה ציון 0.
 - האוניברטיטה העברית מקפידה על קיומן התקין של הבחינות לפי הנהלים וכללי היושר הקבועים בתקנוניה, ומאחלת לך הצלחה בבחינות.

	לשימוש המרצה
	ציון הבחינה (0-100)
חתימת המרצה	המתברת נבדקה בתאריך

מבחן במסדי נתונים, מועד בי, תשע"ט

<u>מסי הקורס 67506</u>

מרצה: פרופי שרה כהן

תאריך הבחינה: כדי באדר א, תשעייט (1.3.2019)

אסור לכתוב בשוליים!

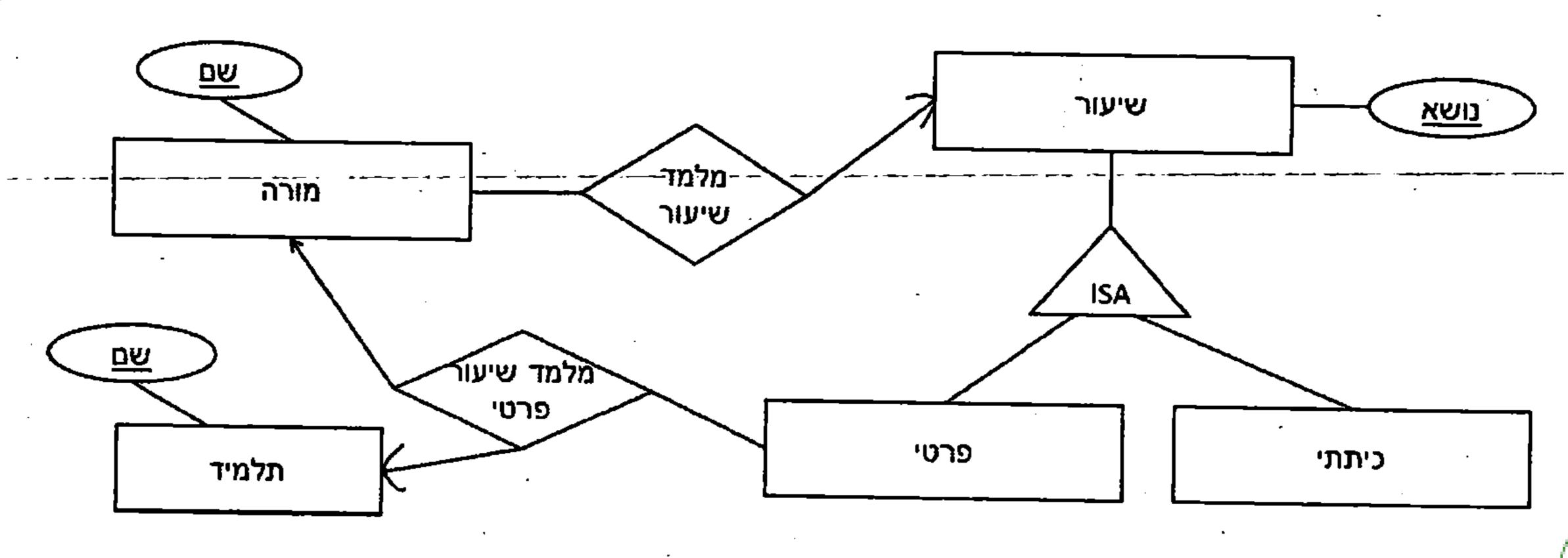
<u>הנחיות כלליות</u>

- משך הבחינה: 3 שעות. חומר סגור
- ענו על כל השאלות (בבחינה יש 14 שאלות רגילות ושאלת בונוס)
- סמנו תשובה אחת בלבד כשצריך לבחור בין כמה אפשרויות, אלא אם נאמר אחרת
 - בשמו מספר מזהה בראש כל דף...
 - אל תבזבזו זמן על מתן תשובות לא לעניין! ענו רק על מה שנשאלתם
- אפשר להשתמש במחשבונים פשוטים (ללא זיכרון לאגירת נוסחאות או מידע כלשהו) •

• • ·
-

שאלה 1 (6 נקודות)

נתונה דיאגרת ישויות קשרים.

לכל אחד מהסעיפים הבאים ציין אם הטענה נכונה.

. א. יתכן שהמורה יישראל ישראליי מלמד גם שיעור פרטי וגם שיעור כיתתי בנושא ייטבעיי

נכון

לא נכון

ב. יתכן שהמורה יישראל ישראליי מלמד שיעור פרטי בנושא ייטבעיי, למרות שייישראל ישראלייי אינו משתתף באף שלשה של יימלמד שיעור פרטייי.

לא נכון

נכון

ן. יתכן שהתלמיד יישמואליי לומד שיעוו' פו־טי במת<u>מטילו</u>ה גם עם המורה יישראל ישראלייי וגב. עם המורה יייוסף יוספייי.

לא נכון

נכון

ד. יתכן שיש גם שיעור כיתתי וגם שיעור פרטי של ייטבע".

נכון

לא נכון

ה. יתכן שהתלמיד ישמואליי אינו לומד אף שיעור פרטי.

נכון

לא נכון

יתכן שהמורה ייישראל ישראליי מלמד שיעור פרטי בנושא ייטבעיי אך אינו מלמד שיעור פרטי בנושא יימתמטיקהיי.

נכון

לא נכון

שאלה 2 (6 נקודות)

נתונים היחסים הבאים, המציינים שלשות של מספר סטודנט, מספר קורס וציון סופי של הסטודנט בקורס וכן זוגות של מספר קורס ומספר מרצה.

Study(sid, cid, grade)

Course(cid, tid)

ציון של פחות מ-60 הוא ציון נכשל בקורס. כתוב שאילתה <u>באלגברה רלציונית</u> אשר מחזירה את הסטודנטים אשר למדו את כל הקורסים אשר מלמד מרצה מספר 154 וגם עברו את כל הקורסים האלו.

(Z)

שאלה 3 (6 נקודות)

```
: מבצעים את סדרת הפעולות הבאות
create table R(a integer, b integer, c integer);
create table S(b integer, c integer, d integer);
insert into R values(1,2,3);
insert into R values(3,1,3);
insert into R values(3,1,2);
insert into R values(1,3,3);
insert into S values(1,3,2);
insert into S values(2,3,3);
insert into S values(2,1,3);
insert into S values(3,2,1);
select R1.a, R1.b, (select count(*)
                    from R R3 where R3.a = R1.b)
from R R1, S S1
where R1.c = S1.b and not exists (select * from R R2
                                  where R1.a = R2.a and
                                   R1.b = R2.b and
                                   R1.c<>R2.c)
```

(1,1,0),(1,3,1)

אילו שורות יוחזרו על ידי השאילתה!

שאלה 4 (8 נקודות)

: להלן הגדרת יחס במסד נתונים כלשהו

Studied(studentId, courseID, grade)

הטבלה Studied מכילה שורות שמציינות את הקורסים אשר סטודנטים לומדים ואת הציון שהשיגו בקורס. אליכם לכתוב שאילתה המחזירה את כל זוגות הסטודנטים (\$1,52) שמקיימים את כל

О

- S2 גבוהה מזה של S1 הממוצע הכללי של ציונים של S1 גבוהה מזה של
 - אחד משותף קורס אחד משותף s₂-1 s₁
- S2 על הקורסים המשותפים נמוכה מזה של S2 של המוצע של ציונים של S2 של הקורסים המשותפים נמוכה מזה של

```
select T1. Studentid, T), studentid
from (select AVF, (grade), A5, AG
from studied s1
         From
                                                               group by shot ludent ld) 1
                                                                 SCIECT AVF (Grade) AS AG
                                                               From Studied 52
                                                            Group by 51.5tudential) Th,
        Where TIAG>TLAG
   Select T3.53, T3.54 AS 53
From ( Select 53.5 tildential, S4. Studential, AVFLOYade) AS AV
                                          From Studied 53, Studied 54, NV (III) (1) 153, 4
                                        Where 53. Coutseld in (Iselect $5, coutseld
                              group by systudentld Hrom strationated stratement of the stratemen
                                                                                                                                                                                                                                                                                                 TIMMIS
                                                                                                                                                                                             - SYSTUREN FIRE HONCING
Whore
                                             那.58=14.53 個人 1.73.34=14.53
                                   Banda Ty. Ab. AV is not
```

(シャンション)

שאלה 5 (6 נקודות)

סמנו את כל הטענות הנכונות:

- . א. חישוב שאילתת בחירה בעזרת אינדקס, תמיד יהיה יותר יעיל מאשר חישוב ללא אינדקס. א.
 - ערכים/כניסות בכל אחד מהקדקודים \mathbf{d} שלפחות לפחות לפחות בכל אחד מהקדקודים B-Tree באינדקס
 - ישנן שאילתות שניתן לענות עליהם בעזרת שימוש באינדקס בלבד ללא גישה לטבלה.
 - . מספר העלים באינדקס B-Tree הוא כמספר השורות בטבלה. אינדקס פ
 - . באינדקס על יותר מאטריבוט אחד, יש חשיבות לסדר האטריבוטים באינדקס
 - ו. אף אחת מהטענות לא נכונה

שאלה 6 (8 נקודות)

. ההטלה היא ללא מחיקת כפילויות. $\pi_B \sigma_{A < 3} R(A, B)$ נרצה לחשב את הביטוי

10 bytes נתון שגודל בלוק הוא 500 bytes גודל אטריבוט A הוא 500 bytes נתון שגודל בלוק הוא bytes , גודל אטריבוט B (R)=3,000 הוא bytes למו כן נתון שמספר הבלוקים בטבלה R הוא bytes (מו כן נתון שמספר הבלוקים בטבלה C הוא bytes וגודל המצביע (pointer) הוא bytes כמו כן נתון שמספר הבלוקים בטבלה (R)=3,000

.A על אטריבוט R, על הטבלה B-Tree נניח כי קיים אינדקס מסוג בסוג

ו. מה יהיה הסדר (d) של האינדקסי.

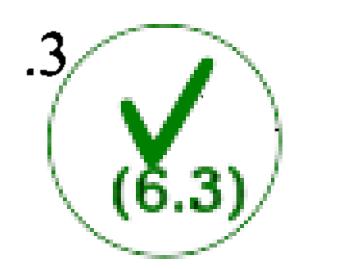
מה יהיה הסדר (d) האינדקס!

2. מה תהיה עלות חישוב הביטוי הנייל בעזרת האינדקס

.A,B על שני האטריבוטים B-Tree על הטבלה R על שני האטריבוטים

מה תהיה עלות חישוב הביטוי הנייל בעזרת האינדקס!

א. 1,000 ד. 2,292 (ג) ב. 2,286 ב. 1,000 א. 17,605 ח. 6,205 ז. 3,005 ט. אין מספיק נתונים כדי לחשב יל אחר

_		_	
נקודות)	81	עאלה 7	1

רוצים לחשב את הביטוי S(B,C,D)א מחיקת כפילויות. גודלי ההטלה היא ללא מחיקת כפילויות. גודלי לחשב את הביטוי ווי

3,000 אודל בלוק הוא B(S)=400, B(R)=1,000 היחסים הם B(S)=400, B(R)=1,000 גודל כל אחד מהאטריבוטים הוא V(S.B)=4 V(R.A)=10 V(S C)=500 V(R C)=100 12 102 0012 0125 21021 01021

	1. מה יהיה מספר הו	ר הרשומות בתו	נה?		
	 א. 800 ב	ב. 30,000	ג. ססס	400,	2,000,000 . T
(7.1)	-ו3,000,000 (ה) ט. אין מספיק נח	-4,500,000 - 1			15,000,000m
	2. מה יהיה גודל התו		•		
	•	13,334.⊐	20,000(2)	30,000 . T	-
	,	80,000 .1	400,000 .7	3,000,000 .n	
(7.2)	ט. אין מספיק נר	,	٦	י. אתרי	
	d loop join	idex nested lo	7,400	•	
(7.3)	ב. חוסף וסטו ט א. merge join ד. Hash join ה. אחר	6ºº Sort mer			
(7.3) (7.3)	merge join .ג. Hash join .ד	6°° Sort mer 3(00 Ha			
-1 (7.3)	nerge join . ג. Hash join . ד ה. אחר 4. מה עלות החישוב	6°° Sort mer 3(00 Ha		2,400 (7)	
-1	ת. הerge join. ד. Hash join ה. אחר ה. אחר 4. מה עלות החישוב	3,600 נ. 3,600 נ. 3,600	1,400 .x 4,200 .t	2,400 (ז) 6,400 .n י. אחר	

שאלה 8 (8 נקודות)

ַרְתּוֹנה ּסכמה ּR=(A,B,C,D,E).וְתַלוֹ<u>וֹת פונקציונליות</u>

 $F = \{AB \rightarrow C, A \rightarrow D, DE \rightarrow C, D \rightarrow E, C \rightarrow B, CE \rightarrow A\}$

 $R_2 = (A,C,E)$ ו $R_1 = (A,B,C,D)$ כמו כן, ניתן פירוק של R לתתי סכמות $R_1 = (A,C,E)$

א. רשום כיסוי מינימאלי של ההטלה של F על R₁.

A7D D7X C7B, D7C

לא)

כן

כן

. האם R₁ ב-3NF!

?BCNF-ב R₁ האם

ב. רשום כיסוי מינימאלי של ההטלה של F על F.ב. רשום כיסוי מינימאלי

A7C A7E CE7A

•

לא

(12)

23NF-ז R₂ מאם

٠,١,

15

RCNE-TRADNO

שאלה 9 (8 נקודות)

 $X=X^+$ נגיד שקבוצת אטריבוטים X היא *סגורה* אם

היא קבוצה F-ו R = (A,B,C,D) א. ציין את כל התתי קבוצות של האטריבוטים של R שהן סגורות אם התתי קבוצות של האטריבוטים האטריבוטים של האטריבוטים האטריבוטים

 $AB \rightarrow C$, $D \rightarrow B$, $AC \rightarrow B$

- ,X⊆R ידוע שלכל .R = (A₁,...,A_n) ב. נתון
- (.X- אם 1≥|X| או |X| אז X סגורה. (|X| מציין את כמות האטריבוטים ב X אם 1≥|X| או ח=|X| אז X סגורה. (|X| מציין את כמות האטריבוטים ב-X.)
 - אינה סגורה. x אחרת א

כמה מפתחות יש ל-R! נמק.

שאלה 10 (8 נקודות)

: F וקבוצת תלויות פונקציונאליות R=(A,B,C,D,E,G) נתונה סכמה

$AB \rightarrow CEG$, $ABE \rightarrow D$, $C \rightarrow A$, $D \rightarrow BG$, $G \rightarrow CA$, $E \rightarrow B$

לא

האם R ב-3NF?

יR ב-BCNF. מי

ב. מהם כל המפתחות של R!

AB, AE, GB, D, CB, GE, CE

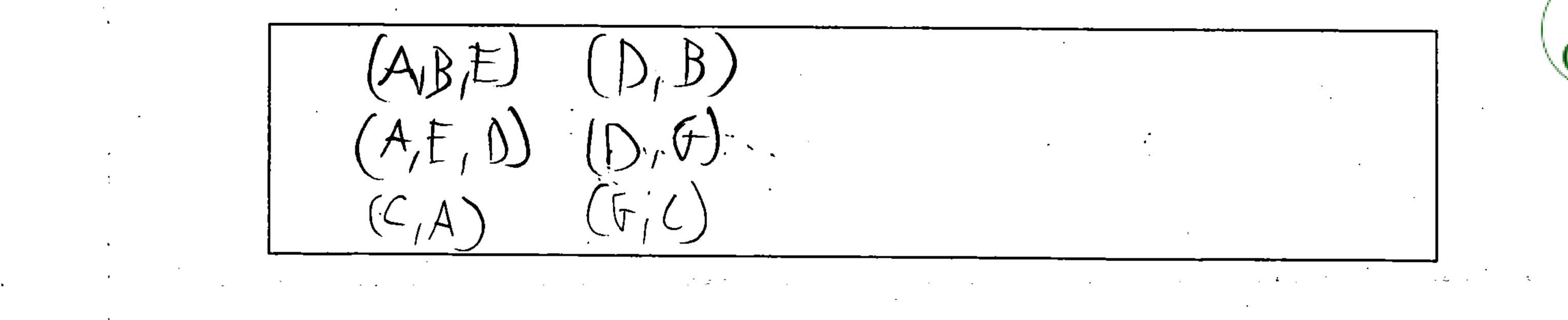

ג. מצא כיסוי מינימאלי ל-F.

AB-7E G-7C AE-7D E常B C-7A D-7B

ד. מצא פירוק של R ל-3NF שהוא ללא אובדן ומשמר תלויות לפי האלגוריתם שנלמד בכיתה

שאלה 11 (8 נקודות)

נתון התזמון שבו (·)S מציין בקשה למנעול משותף ו (·)X מציין בקשה למנעול אקסקלוסיבי .(exclusive)

	T1	T2	T3	ΤΔ	T5
	<u> </u>	X(A)			
		:		S(B)	•
	S(B)				
	X(A)				· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·
		·	X(C)		
:					X(C)
				X(C)	

) [S	(B)	• • •	
) S(B)							
) X(A)							
)	<u> </u>	X	(C)				· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·
)	• 		<u>-</u>	, 		X(C)	
)		<u>-</u> _		Х	((C)		
ון (deadlock). נה באופן חיובי לבקשת 1	ל המנעולים יע	וון שבהם מנע	של התזמ	י השורות	ית כל מ ספר	בסעיף הזה יע הקף בעיגול א רמעילה (rant	
נן לטרנזקציה המבקשת		•				. • •	
	· 2	_		•	· (wait)	מנוזנק קטכנט	(11.1)
	ה שמנהל המני	פר הטרנזקצי	נו את מסו	פתם, ציי	שורה שהק		
לא	•	J⊃		•	ון בתזמון?	האם יש קיפא	
למניעת קיפאון <u>w</u>	ound-wait ול	<u>נמש בפרוטוק</u>	ולים <u>משו</u>	נהל המנע	ש להניח שמ	בסעיף הזה יע	٠. د.
ת הוא	של הטרנזקציו	(priority)	דר העדיפו	הניח שס'	• • • •	deadlock) 2>T3>T4>T5	(11.2)
נה באופן חיובי לבקשת 1	\		(5)	(6)	7 : (g	הקף בעיגול א rant) הנעילה	
נן לטרנזקציה המבקשה	נל המנעולים יו	מון שבהם מנע	: שׁל התזכ	ָי השורות י השורות	ות כל מס פ ר	הקף בעיגול א	ΛΕ
1	2	3 (4)	5	6	(wait)	מנעול לחכות	-0.5 (2.5 (11.3) (11.
פיל טרנזקציה (abort). עולים מפיל:	נל המנעולים ינ	אוו שבהם מנע	נשל התזנ	י השורות יי השורות	זת כל מספר	ירעינול א e <mark>gra</mark> r	צריך להיות tו
עולים מפיל:	ה שמנהל המני	פר הטרנזקצי	נו את מס	פתם, ציי	שורה שהק	ליד כל מספר	-0.5
1 (T) 2 (T	Г) 3 (Т_	_) 4 (T_	_)	5 (T)	6)(T <u>3</u>)	7 (T)	(11.4)

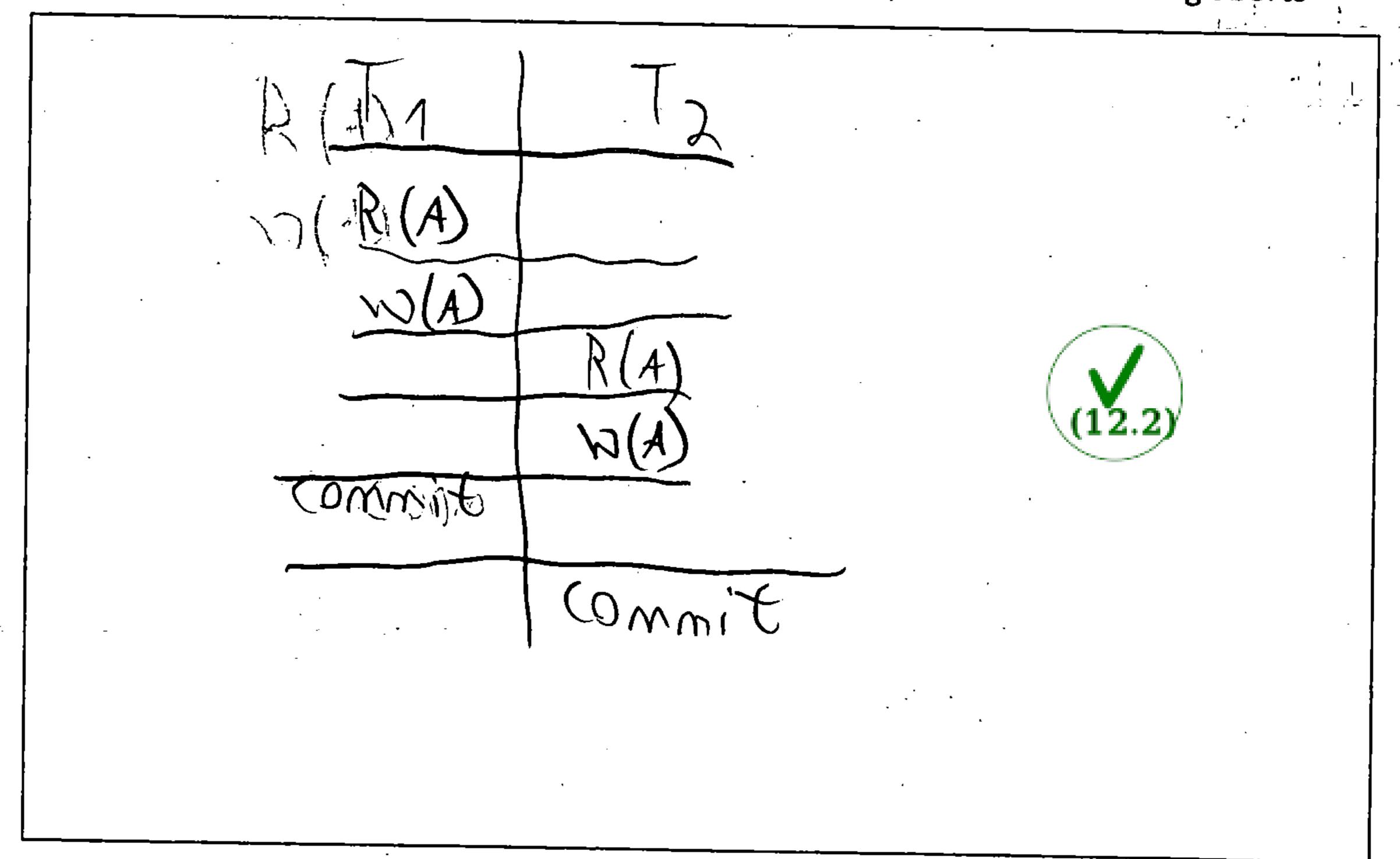
704616122

שאלה 12 (8 נקודות)

א. תן דוגמה *קצרה ביותר* של תזמון שנמנע מ-cascading aborts אבל אינו בר-התאוששות (unrecoverable) אם לא ניתן למצוא תזמון כזה, נמק בקצרה אך בדייקנות את תשובתך.

ב. _רתן דוגמה *קצרה ביותר* של תזמון שהוא בר התאוששות (recoverable) אבל אינו נמנע מcascading aborts. אם לא ניתן למצוא תזמון כזה, נמק בקצרה אך בדייקנות את תשובתך.

שאלה 13 (6 נקודות)

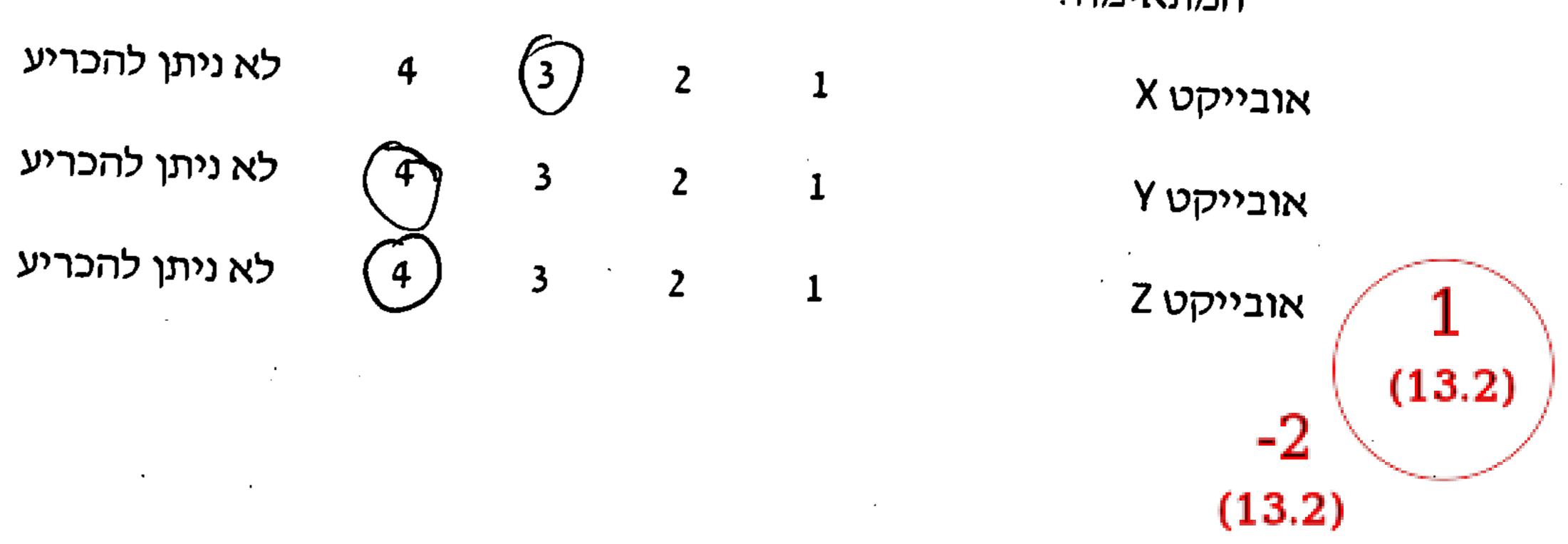
נתון שמסד הנתונים משתמש בשיטת WAL, עם מדיניות של STEAL ו-NO-FORCE כדי לנהל את הזיכרון המרכזי. המסד נתונים רואה את הלוג הבא על הדיסק אחרי התרסקות (crash).

LSN	WAL Entry
11	<t1, 1,="" 2="" update,="" x,=""></t1,>
. 2	<t2, 1,="" 2="" update="" y,=""> /</t2,>
3 \	<t2, commit=""></t2,>
4	- <t2,-end></t2,-end>
5	<t1, 2,="" 3="" update,="" y,=""></t1,>
6	<t3, 1,="" 2="" update,="" z,=""></t3,>
7 . \	<t1, 2,="" 3="" update,="" x,=""></t1,>
8	<t1, 3,="" 4="" update,="" y,=""></t1,>
9	<t3, 2,="" 3="" update,="" z,=""></t3,>
10	<t1, 3,="" 4="" update,="" z,=""></t1,>
11	<t3, commit=""></t3,>
12	<t.3, end=""></t.3,>

שים לב שציינו בלוג רק את הפרטים החשובים לשאלה (למשל השמטנו prevLSN) ויש להניח שכל אחד מהאובייקטים Z , Y , X נמצא בדף אחר של זיכרון.

סימן Z=3

ב. נניח שלאחר סיום תהליך ההתאוששות (recovery) כל הדפים המלוכלכים נכתבים לדיסק. מה הם הערכים של Z ,Y ,X בדיסק לאחר כתיבות אלו! לכל אחד מהאובייקטים בחר את התשובה המתאימה:

X=3,Y=4,Z=4 סימן

24616111

שאלה 14 (6 נקודות)

נתון מעגל chord בגודל 64, כלומר עם מזההים מ-0 עד 63. נניח שהמחשבים 1, 3, 5, 8, 17, 23, 35 קיימים-בּרגע-נתון-בּמעגל.

.5 (בקדקד) עבור מחשב (=קדקד) finger table) את תוכן טבלת האצבע

$$50^{\circ} (5+1)^{\circ} \mod 64) = 8$$

 $50^{\circ} (5+1)^{\circ} \mod 64) = 8$
 $50^{\circ} (5+1)^{\circ} \mod 64) = 17$
 $50^{\circ} (5+1)^{\circ} \mod 64) = 17$
 $50^{\circ} (5+1)^{\circ} \mod 64) = 17$
 $50^{\circ} (5+1)^{\circ} \mod 64) = 13$
 $50^{\circ} (5+1)^{\circ} \mod 64) = 1$

461614

שאלת בונוס (3 נקודות)

מהם 2 הסיבות העיקריות שגישות בו זמנית למסד נתונים רלציוני, על ידי מספר טרנזקציות במקביל, יוצרות חישוב לא עקבי (לא קונסיסטנטי עם אילוצים רצויים של המתכנת) בתוכניות אמיתיות שבשימוש בעולם הרחב.

	1517C ユー	1	J D N	71164	ICIN	らいって	5
_	Faj J) Jab -)	77r	NKD	N C Z	'JU
) \\ \(\frac{1}{2} \)		ו בייף	ir icd	1/0/1	N C 2	ンフト
				, 27 11			
	CAP	ال را را	\(\frac{1}{2}\)	CNNQ	2317	ر م	WIJ (2)
		<u> </u>			4	1	

